

TORONTÁLI KÖZLÖNY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
N.-Kikindán.

Egyesült „Kikindai Közlöny“ és „Felső Torontál“
POLITIKAI LAP.
Megjelenek: Csütörtökön és Vasárnap.

Előfizetési díj:
Póstán küldve, vagy házhoz hordva: Egész évre 14 kor.
Félévre 7 kor. Negyedévre 3 kor. 50 fill.
Egy szám 10 kr.

Vásároljunk csak hazai ipar terméket. Azt a kereskedőt, a ki Magyarországon előállítható árukat külföldről szerez be, — ne támogassuk. Azon kereskedő hirdetésait, ki üzletét hazai árukkal szerelte fel, a legolcsóbb áron közöljük.

A Brankovics patriárka ügye.

(*) Ismeretes lapunk olvasói előtt az az elkeseredett hajsza, mely az elmúlt évben Brankovics György patriárka személye, egyházfői tekintélye, sőt egyéni becsülete ellen folyt s a közel negyven év óta egyházi köztevékenységet kifejtő férfiút a gyanúsítás és vádaskodás alattomos és nyílt fegyverével akarta a hívek előtt tönkre tenni, azt sárba lerántani. Az ügy közeli érdekességét emeli a mi szemünkben még azon körülmény is, hogy a felbujtó és az ügy szálait titokban mozgó kezek városunk egyik közismert alakjára vallanak. Minden igaz ember örömeztétét tolmácsoljuk akkor, midőn tudomásul vesszük, hogy a magyarországi görögkeleti szerb egyház legfőbb méltóságának a vizsgálat megejtésére kiküldött kongresszusi bizottság teljes elégtételt szolgáltatott, a mennyiben a legnagyobb részrehajlatlansággal folytatott vizsgálat után az ősz patriárkát az ellene emelt súlyos vádak alól *egyhangú határozattal* fölmentette.

Az alábbiakban ismertetjük röviden az ügy miben állását.

Zmejánovits Gábor verseczi püspök a múlt nyáron a püspöki zsinat előtt vádat emelt Brankovics patriárka ellen, hogy Brankovics György mint zombori esperes, temesvári püspök, később mint metropolita és patriárka a reá bizott egyházi vagyont hűtlenül kezelte, ezáltal a szerb egyházi alapokat tetemesen megkárosította. A részletes vádpontok a Zasztavában nyilvánosan is megjelentek.

A püspöki zsinat felháborodással s rosszállással fogadta Zmejánovics püspök vádaskodását, s utasította őt, hogy panaszát a kongresszus bizottsága, mint az egyetlen illetékes egyházi hatóság elé vigye és annak ítéletét záros határidő alatt terjessze a püspöki zsinat elé.

A kongresszusi bizottság válaszmánya a melynek városunk érdemes

esperese is tagja volt, saját kebeléből a vádak megvizsgálására albizottságot küldött ki. E bizottság a vádban felsorolt egyházközségek számadásait a helyszínen részletesen átvizsgálta, s az illetékes egyházi közegeket s egyházközségeket kihallgatta.

Mindezekből kiderült, hogy a patriárka ellen emelt vádak *irányzatos és rosszindulatú vádak*, a melyek politikai vagy személyes gyűlöletből származnak és csak arra irányultak, hogy az érdemes egyházfő méltóságát meggyalázzák és állását megrendítsék.

Ezek alapján a kongresszusi nagy bizottság egyhangú határozattal be nem igazoltaknak minősíti a Brankovics György patriárka ellen emelt vádakat, s ezt a határozatot közli a püspöki zsinattal, az állami kormányval és kézbesíti a vádemelő Zmejánovics verseczi püspöknek.

A késő estig tartott kongresszusi ülés után a bizottság testületileg fölkereste a patriárkát, közölte vele az egyhangúlag hozott határozatot, s biztosította a kongresszusi bizottság rendületlen bizalmáról, szeretetéről s legbensőbb becsüléséről.

Az ősz patriárka meghatott hangon mondott köszönetet a bizottság egyhangúlag nyilvánult bizalmáért, ragaszkodásáért, s kijelentette, hogy királyát és egyházát ezentúl is bármily nehéz viszonyok között, törhetetlen hűséggel fogja szolgálni.

Szolgálja még hosszú ideig!

Az esküdtszékéről.

Ujév napja óta, amikor az új büntető perrendtartás életbe lépett, új szellem friss fuvallata járja át igazságszolgáltatásunk csarnokait. Azt az intézményt, mely a külföld legtöbb államaiban már régóta ki van próbálva, mint a büntetőigazságszolgáltatás új rendjének legfőbb reform alkotását, végre Magyarországnak is megadta a kodifikálók bölcsessége. A hivatásos bírák egyeduralma megszűnik és a független polgár is megjelenik Themis házában, hogy legjobbj tudása és belátása szerint igazságot mondjon büntetést vádolt polgártársáról.

Az esküdtek hatásköre eddig

tudvalevően csak a sajtó útján elkövetett bűncselekményekre terjedt ki, míg most minden súlyosabb bűncselekményekről fognak ítélni, melyeknek büntetése halál, életfogytig tartó vagy öt esztendőnél hosszabb szabadságvesztés. Míg azonfelül a sajtó-esküdtészek csak a királyi táblák székhelyein voltak szervezve, most valamennyi törvényszék mellett lesz esküdtszék.

A törvénynek gondja volt rá, hogy az esküdttörői szolgálat teljesítését ne bizza akármilyen polgárra, hanem azt bizonyos jogi és politikai szempontokból megállapított kvalifikációhoz fűzte. Így minden polgártól, akit az esküdtek lajstromába felvesznek, megkivánják a magyar honosságát, a huszonnadik életév betöltését és az ország törvénykezési nyelvének, a magyar nyelvnek legalább ismerését.

Minthogy pedig ama polgárok, kik a legnagyobb nyomorban vannak és a megélhetés gondjaival küzdenek, rendszerint csak kifizetésre tehetnek szert, a törvény az esküdtképességet legalább huszkorona egyenes adó évenkénti fizetéséhez köti. E vagyoni cenzus hiányában pedig bizonyos értelmi cenzus például tanári, ügyvédi, orvosi diploma érettségi bizonyítvány kívántatik meg.

Abból a nagy tömegeből, mely a törvényben megállapított kellek alapján fölvetetik az esküdtek lajstromába, az egyes királyi törvényszékeknek összeülő bizottság kiválogatja a képesség és megbízhatóság szempontjából a legalkalmasabbakat, és besorozza őket az évi lajstromba.

Míg a sajtó-esküdtészeket minden egyes ügy tárgyalására külön külön idézték meg, ezentúl a behívás egy egész ülészakra fog kiterjedni. Egy esztendőben minden törvényszéknél átlag három-négy ilyen, körülbelül két hétig tartó ülészak lesz, amelyen egy másután tárgyalják le mindamaz ügyeket, melyekben a vád alá helyezés már az ülésnek megkez-

N.A.

alan ell-
s hála nyi-
t.

gyógyszer
is eltart-
ható.

rodamina" fé-
biztos ered-
haszná-
leggyőngöség,
lépkór a
degbántalmal,
gatódzás, ál-
ság, idegro-
vertodulás a,
az emlékezet
lése, azódu
yakozirtgörcs
is stb. ellen.

ft 20 kr.
onnal küldi

ENCZ

ára, FIUME.

vétel.

MILETA

dszer üzletét

n Nagy-Kikin-

ron,

gyarmatáru-

m-, rizs- és

a nagyörd.

ébe.

sztelettel

csin Mileta.

dése előtt történt. Minden ilyen ülészakra pedig a főt említett évi lajstromból kisorsolnak harminec rendes és tíz helyettes esküdtet. Ezek közül pedig minden egyes ügy tárgyalása előtt külön sorshuzással állítják össze az esküdtészeket. Az a tizenhét esküdt, akit sem a vádló, sem a vádlott nem kifogásol, végig hallgatja a tárgyalást, azután pedig zárt helyen való tanácskozás után felel a hozzá intézett kérdésekre. Az esküdték a vádlott bűnössége vagy nem bűnössége kérdésében döntenek, még pedig fölmentés esetében egyszerű szótöbbséggel, a bűnösség kimondásánál legalább (nyolcz eddig hét) szavazattal. Az esküdték mellé rendelt 3 ítélőbiróból álló szakbiróság azután, amennyiben az esküdték a bűnösséget állapították meg, a büntetés kérdésében határoz.

Az esküdtékre tehát nagy feladat vár. A legfontosabb politikai bűncselekmények, a felségsértés, hűtlenség és lázadás, valamint a legsúlyosabb büntettek — mint például a gyilkosság, szándékos emberölés, haláltokozó testi sértés, rablás, gyugyjtogatás stb — eseteiben ítéletet mondanak polgártársaik becsületéről, szabadságáról, esetleg életéről is. Nagy felelősség terhe nehezül tehát reájuk. Ha magasztos hivatásuknak teljesen megakarnak felelni, mulhatatlanul arra kell törekedniök, hogy mihelyt elfoglalták bírói széküket, kivetkőzzenek a köznap élet mindennemű vallási, nemzeti, politikai és társadalmi előítéleteiből, és sem megokolatlan rokonszenvtől, sem önkéntelenül támadható antipatiától meg nem zavart szemmel megjeljék a tiszta igazságot. Tagadhatatlanul nehéz egy feladat, de a magyar polgárság színe-java már megérett rá.

Munkás-közvetítés.

Rendkívül érdekes és nagyfontosságú az a rendelet, melyet Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter a napokban a gazdasági munkás közvetítéséről kiadott. A rendeletben foglalt intézkedések tulajdonképpen kiegészítésül tekinthetők azoknak az alkotásoknak és organizációknak, melyeket a földmívelésügyi miniszter a munkás-kérdés terén létrehozott. A mostani rendelet ismét tovább halad egy lépéssel a szociálpolitika és a mezőgazdaság szempontjából egyaránt nagy jelentőségű szervezetet állapít meg a végből, hogy a munkakereslet és a munkakinálat kiegyenlítődjék s ezzel a munkás-anyag országos elosztásának problémája megoldassék.

Darányi munkás-közvetítő szervezetének alapeszméje és kivitele első pillanatra is igen szerencsésnek mutatkozik. A szervezet országos jellegű, központja és főirányítója a földmívelésügyi miniszterium munkás-közvetítő osztálya, ennek vannak alárendelve a vidéki központok

minden megyei és törvényhatósági szék helyen s ismét ezekaját területükön a minden városban, minden községben kinevezendő munkás-közvetítővel érintkeznek. Ime a kész hálózat, mely hogy miként működik feladatának teljesítésében, azt a rendelet pontosan megállapítja, egyszersmind szabályozván a munkás-közvetítés terén való magán-tevékenységet is.

Ekként fokozatosan felépül a munkás-közvetítés nagyfontosságú organizációja, melyet, míg egyrészt a mezőgazdasági munkásokra nézve Darányi rendszeresít, másrészt az ipari munkásokra nézve tudvalevően Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter igyekszik tétő alá hozni. Ez a külön-külön való munkálkodás talán versenyzésnek tetszik, de ezen a téren minél többen igyeksenek alkotni, annál jobban haladnak a végső cél felé.

A rendelet főbb pontjait az alábbiakban foglaljuk össze:

A rendelet első része a képviselőtestület által kirendelt munkaközvetítőkről és azok teendőiről intézkedik. A munkás-közvetítő feladata, hogy a jelen-kező azon helybeli gazdasági munkásokról, a kik helyben keresetet nem találván, mezőgazdasági, erdei, föld stb. munkára más vidékre is hajlandók csoportosan elszereződni, valamint a munkásokat kereső munkaadókról jegyzőket vezetni. A munkás-közvetítés ellátása a megbízott hivatalos kötelességét képezi és annak elhanyagolása fegyelmi vétséget képez. A felek felkérése folytán irt minden levél és távirat megírásáért a közvetítő a féltől 20 fillért szedhet. Ha pedig a munkáskereslet a kínálat közvetítésével kiegyenlítést nem nyerhet, a helyben keresetet nem találó és idegen helyre is csoportosan szerződni hajlandó munkásokat keresők számát hivatalos portómentes levelezőlapon a törvényhatósági közvetítőnek és egyidejűleg a miniszterium munkaközvetítési osztálynak hetenként bejelenteni tartozik. A kimutatás a községházánál nyílt helyen kifüggesztendő. A földmívelési miniszterium munkaközvetítési osztálya a hozzá beérkező jelentések alapján a munkákat keresőkről nyilvántartást vezet, és azoknak, kik közvetlenül hozzáfordulnak, szóval, levélben vagy táviratban díjtalanul ad felvilágosítást.

A második része a rendeletnek megjelöli, hogy a gazdasági munkás-közvetítés üzletszerű gyakorlására engedély csak oly egyénnek adható, ki magyar állampolgár, önálló és nyereségvágyból elkövetet bűntett, vagy vétségért büntetve nem volt.

A gazdasági magánmunkás-közvetítő csak azon vármegyebeli munkások közvetítésére jogosult, a mely vármegyére engedélye szó. A közvetítő csak megbízójától szedhet közvetítési díjat. A munkás-közvetítő a közvetítésekről nyilvántartást tartozik vezetni. Ezen nyilvántartás az első fokú hatóság ellenőrzése alatt áll.

Olyan gazdasági munkást, a kinek munkás igazolványa nincsen, közvetíteni tilos.

Kihágást követ el és az 1898. évi II. t. czikk 64. § ában megjelölt büntetéssel büntetendő az azon magánközvetítő:

a) a ki már elszegődött munkást vagy napszámot azon időtartam alatt, a melyben annak már megkötött szerződést teljesítenie kellene, más munkaadó részére közvetíti;

b) a ki engedély nélkül foglalkozik munkás-közvetítéssel.

A kereskedelmi és iparkamara teljes ülése.

A Kereskedelmi és iparkamara teljes üléset múlt év december hó 29. én tartotta Temesvároban, melyen városunkból Pavlicsek József és Fodor Sándor kamarai tagok is résztvettek. Vest

Ede lovag, kamarai elnök jelentését előterjesztvén, a következőket hozza a tudomására: A kereskedelemügyi miniszter rendelete a hatóságok és hivatalokhoz, melyben utasítás foglaltatik arra nézve, hogy az iparosoknak az általuk végzett munkálatokról szóló számlái soronkívül és lehető gyorsítással folyósíttassanak, — szóval, hogy az iparosok közzállították a követeleéseiket minden késedelem nélkül megkaphassák. Jelentésében említett tesz, hogy a kereskedelemügyi miniszter az ujonnan létesült gyapjúminősítő intézet leírását közli, melyből azon meggyőződés meríthető, hogy ezen intézmény nemcsak a termelés, hanem az ipar és kereskedelem számára is jelentékeny szolgálatot van hivatva tenni. Örömeire szolgál továbbá jelenthetni, miként e kamarának a végrehajtói intézmény államosítása érdekében tett és a társ kamarák által is támogatott felterjesztése meghozta gyümölcsét, a mennyiben a végrehajtók államosítása az igazságügyminisztériumban tanácskozás tárgyát képezi.

Haller Antal a esődeladások ügyével foglalkozik és sajnálattal látja, hogy a tömeges eladások a szolid kereskedelem kárára vannak és a esődtörvény módosítására tesz indítványt. Felszólaló indítványa elfogadtatott.

A napirend során tárgyal fontosabb ügyek a következők:

A kereskedelemügyi kir. miniszter felszólította a kamarát, hogy az ipartestületi működés meddőségének okait komoly tanulmány tárgyává tegye és jelölje meg azon módokat, a melyek segítségével a kedvezőtlen állapot megszüntethető. Az iparosztály nevében előterjesztett véleményes jelentés élénk eszmecsere adott alkalmat, melybea elnökön kívül Mága titkár, Baader Henrik, Fodor Sándor (Kikinda), ifj. Steiner Károly és Haller Antal vetek részt. Az egyhangulag elfogadott javaslat következőkben összegezhető:

A testületek működésének hatályosabbá tétele céljából szükséges, hogy az ennek útját álló anyagi és erkölcsi akadályok elháríttassanak. Az ipartestületek erkölcsi reputációjának emelkedése szempontjából azok a hatóságok részéről feladataik teljesítésében erőteljesen támogatandók. A tan- és munkaviszonyból eredő vitás ügyek elbírálása végérvényesen az ipartestület által eszközöltessék, az engedetlen és iskolakerülő tanoncokat a testület tanidejüknek 1 hónaptól 1 évig terjedő meghosszabbításával büntethesse. A testületek üdvös működésének egyik legfontosabb feltétele, hogy az iparossá növekedő elem kellő alapképzettséggel bírjon. E végből kimondandó, hogy csak a IV. elemi iskolát jó sikerrel végzett ifju vehető fel tanoncznak.

A testületek intenzívebb működését másodsorban az anyagi erő teljes hiánya gátolja. A vidéki testületek zöme igen csekély tagszámmal bír, úgy, hogy míg jegyzőjét sem bírja kölköket díjazni, a gazdasági téren reá váró feladatok megoldása nem várható. A kamara javaslata, hogy az ipartestületi kötelék valamennyi hazai iparosra kiterjesztessék.

Végül elfogadtatott Baader beltág azon indítványa, hogy a mennyiben az ipartestületek az ipari ügyekben való első fokú bíraskodással bíznának meg, ily ügyekben a kereskedelmi és iparkamarák döntsének másodfokban, harmadfokban pedig továbbra is a kereskedelemügyi miniszterium.

A kereskedelmi alkalmazottak vasárnapi munkaszünete tárgyában — minden üzletágra az egységes 10 órai záridőt hozza javaslatba.

A kereskedelemügyi miniszternek a kamara 1900. évi költségvetését jóváhagyó leírata tudomásul szolgál.

jelentését elő-
ket hozza a tudom-
ügyi miniszter
és hivatalokhoz,
atik arra nézve,
általuk végzett
amlái soronkívül
lyósítottassanak, —
k k ö z s z á l l i
teléseiket minden
aphassák. Jelen-
gy a kereskede-
ujonnan létesült
intézet leírását
győződés merit-
ény nemcsak a
és kereskedelem
szolgálatot van
szolgál továbbá
umarának a végre-
sítésára érdekében
lta s támogatott
a gyümölcsét, a
ök államosítása az
ban tanácskozás
deladások ügyével
al látja, hogy a
olid kereskedelem
dtörvény módosi-
Felszólaló indit-
tárgyalt fontosabb
yi kir. miniszter
hogy az ipartesti-
ének akait komoly
gye és jelölje meg
nyelek segítségével e
szüntethető. Az ipar-
esztett véleményes
reére adott alkalmat,
l Mága titkár, Ba-
ndor (Kikinda), ifj.
aller Antal vetők
elfogadott javaslat
zhető:
désének hatályo-
szükséges, hogy az
gi és erkölcsi aka-
. Az ipartestületek
k emelkedése szem-
ságok részéről fel-
erőteljesen támog-
nkavizszonyból eredő
végérvényesen az
szóltassék, az enge-
tanoncokat a tes-
ónaptól 1 évig ter-
val üntethesse. A
désének egyik leg-
gy az iparossal nö-
képzettségel bírjon.
hogy csak a IV.
l végzett ifju vehető
nsivebb működését
gi erő teljes hiánya
ületek zöme igen
ir, úgy, hogy míg
ellőkép díjazni, a
ró feladatok meg-
A kamara javaslata,
ötleték valamennyi
ztessék.
ott Baader beltag
a mennyiben az
ügyekben való első
zatnának meg, ily
lmi és iparkamarák
ban, harmadfokban
ereskedelemügyi mi-
lkalmazottak vásár-
gyában — minden
10 órai záridőt hoz-
gyi miniszternek a
ségvetését jóváhagyó
gal.

Vest Ede lovag elnök visszapillantást vett a lefolyt év gazdasági viszonyaira, és konstatálni kénytelen, hogy az közgazdaságunk számára vajmi kevés örvedet hozott. Ipar és kereskedelem az általános depresszió alatt szenvedett, s a vállalkozási kedv majdnem zérusra szállt alá. Ez évi működésünk zárkövéhez érkezvén — ugymond — legyünk bizalommal egy szebb jövő iránt s reméljük, hogy az új év a kamara eredményes működésének kedvezőbb előfeltételeit fogja nyújtani.

HIREK.

Szerb polgártársainknak karácsonyi ünnepjük alkalmából, boldog ünnepet kívánunk.

Újévi üdvözlések a törvényszék-nél. A kir. törvényszék birói kara Kemény Frigyes kir. táblai bíró vezetésével tiszteltgett újév délelőttjén Roth Gergely törvényszéki elnöknel. Kemény szép beszédben fejezte ki a törvényszék jókívánságát. Az elnök hosszabb lelkes éljenzéssel fogadott beszédben köszönte meg a szívélyes üdvözlést. Azután a kir. járásbíró Eidenmüller járásbíró vezetésével tiszteltgett az elnöknel, majd a kir. ügyész Stocker Antal kir. ügyész vezetésével.

Lapunk legközelebbi száma a közbe-eső ünnepek miatt csak jövő vasárnap jelenik meg.

Jubiláris mise. Szilveszter éjjelén a jubiléris szent év küszöbén a helybeli rom. kath. templomban is ünnepélyes szent mise volt. A templomot egészen megtöltötte a hívők serege. A szentén üdvözlése alkalmából a harangok tízenkét órától egy óráig zúgtak.

Katonai kinevezések. A király január 1-jével a tartalékban *Keményffy Aladár* kir. törvényszéki aljegyzőt a 19. sz. gyalogezrednél, *Oprean György* nkikindai lakost a 6. sz. gyalogezrednél hadnagyokká nevezte ki. *Vinczehidy Ernő* dr. megyei tb. főjegyzőt tart. huszár hadnagyot az I. s. számú huszárezredtől a kecskeméti 4. számú honvédhuszárokhöz *Bodócsi Antal* zombolyai ügyvéd tart. hadnagyot pedig a 61. gy. ezredtől a lugosi 8. számú honvéd gyalogezredhez helyezte át.

Statistika az elmúlt évről. A magyar kir. anyakönyvi hivatal már egybeállította az elmúlt 1899. év születési, halálzási és házassági statisztikáját. E kimutatás szerint az elmúlt év a következő adatokkal tündeti fel felekezettek szerint a születéseket, halálzásokat és házasságokat. Született gör. kel. 531, meghalt: 493, szaporulat: 38 lélek. házasságot kötött: 152 pár. — Róm. kath. született: 308, meghalt: 262, szaporulat: 46, házasságot kötött: 86 pár. — Agost. hitv. született: 3, meghalt: 1, szaporulat: 2, házasságot kötött: 4 pár. — Evang. ref. született: 4, meghalt: 2, szaporulat: 2, házasságot kötött: 1 pár. — Izraelita született: 14, meghalt: 10, szaporulat: 4, házasságot kötött: 6 pár. — Született tehát összesen: 860 gyermek, meghalt: 768 gyermek, szaporulat: 92 gyermek. — Házasságot kötött összesen 249 pár. — Tehát 92 lélekkel szaporodott az elmúlt 1899. évben a város lakossága. Nagyon kevés, mi lehet ennek oka?!

Szilveszter estély a kaszinóban. A mi Rostásunk megint tévedett, — látszik, hogy nem ismerős a helyi viszonyokkal. Az új kaszinó helyiségeiben ugyanis nem annyira fényes, mint inkább barátságos

és kedélyes mulatság folyt le az 6 évszázad utolsó estélyén. Mint hírlik, még az elvirult zongona is viharos lelkesedésre és tánczra ragadta a jelenlévőket. Csakhogy ezt a jóízű mulatságot nema kaszinó tagjai rendezték, hanem az első kikindai közmalom derék együtt érző és mulatni tudó tisztviselői.

Most már csak az a kérdés: Ha a közmalom tisztviselői tudnak mulatni a kaszinó helyiségeiben, miért nem lépnek be egy szálig a kaszinó tagjai közé? Vagy pedig miért engedte meg a kaszinó vezetősége, hogy egy merőben idegen társaság rendezzen mulatságot a helyiségeiben, mikor tudtunkkal a kaszinó ifjusága is mozgalmat indított, igaz hogy az utolsó órában — ez irányban? — Kíváncsiak vagyunk, mit felelnek erre a kaszinó böles választmányi Csupákjai!

Megdőböntő statisztika. Szomorú képet tárnak elénk azok a statisztikai adatok, a melyeket nagy-jécsai levelezőnk a község múlt évi népesedési viszonyairól közöl velünk. E községben anno 1853-ban egy év alatt született 120 gyermek, meghalt 32, s az elmúlt évben, mikor a lakosság kétannyira szaporodott, született 26 és meghalt 24! Nem tudtuk mi lehet e valóban századvégi decadentúra valló dolognak az oka. — Tán az általános elszegényedés, talán az egészségi viszonyok rosszabbra fordulása, talán épen a szegénységtől való önző félelem, a mely az erkölcsi züllöttség állapotánál alábbvaló fokára süllyedve nem engedi meg a születendő magzatnak, hogy az életnek örüljön, s részt követeljen az ember földi rendeltetésnek magasztos munkájából. . . .

Boróczy Dezso volt városi főszámvevő az alispán a megyénél levő eddig fentartott állásán: k elfoglalására hivta fel, miután itteni városi főszámvevői állásában meg nem erősítettett. A volt főszámvevő távozását őszintén sajnálja mindenki, mert ritka szorgalmával osztatlan elismerést vívott ki magának.

Rossz szomszédság török átok. Annak idejében Karikás barátunk megemlékezett róla, hogy K. tanár rémisztően föl van indulva a tőszomszédságában tanyát ütött baromfiizláló telep miatt. Szinte megütődik e haragon az ember, ha elgondolja, hogy e végtől végig ünnepes időben a helyi piacozó husz fillér a tojás párja, a mi szédítő magus ár a budapesti vásáresarnokban is! . . . Lehet, hogy az orridégizgató arómával se volt egy véleményen a szomszéd, elég az hozzá, hogy még a telep nyíladzó bimbó korában erőlyes lépéseket tet ahizlálókiszomszédbólítása ügyében. — A (tekintélyes) polgárság ügyei szíven viselő magisztrátus helyt adott a jól megokolt fölterjesztésnek s elrendelte a rossz szomszédságba keveredett baromfi egylet bezárását, s egyben azonban a „nem smuégtségéről“ általában ősmert elnök-tyúkásznak egy a város kedvezőbb fekvésű szférájában adott telep felállítási engedélyt. — De nem azért adott Jehova észet a magyarnak, hogy túl ne járjon a jó szomszédén! Mert a jól táplált baromfi egylet elnöke a hatóságilag engedélyezett új telken is felállította a hangos szavu és messze szagló fiók telepét; a régi megszüntetésére vonatkozólag pedig felfolyamodással élt az ügyben illetékes fórumhoz, a nemes vármegye alispánjához! Ad- dig pedig, míg az ügy el nem dől, a régi telep tyúkjai is, — rangjukhoz illően: „Tojnak, tojnak, egyre tojnak Bosszujára a — szomszédnak!“ Rigmusnak rossz, de — igaz!!

Újítások a Curiában. Ez uttal nem a Budapesten székelő magas Curiáról van szó, hanem a mi öreg „Curiá“ nak nevezett épületünkről, mely a Ferencz-József terünket emeli vastag, komor, magas falu homlokzatával.

Az esküdtszék behozatalával ugyan is egy-más átalakítások váltak szükségessé a Curián, mert az esküdtszéki tárgyalások megtartása nagyobb és több helyiséget kíván. Az átalakító munkálatok már be is fejeztettek s alkalmunk nyílt az új helyiségeket megtekinteni.

Egy azonban különösen megragadta a figyelmünket, hogy a jogkereső közönség nem kénytelen már a nyitott hideg folyósókon várakozni, honnét dermesztő északi szél alkalmával a lég huzam majd elvitte az embert s kapott csúzt, náthát, gyomorbaht stb. . . . Az pedig az, hogy van egy tágas, ujonnan padozott, kifestett, jól fűtött, székek-, lócsák- s asztalokkal bebútorozott váróterem. Túlságos világosnak ugyan nem mondható, de mindenben megfelel céljának. Félhomály különben kell is . . . Hisz' várakozik itt ártatlan gyermek, mint tanú, bűnös férfi, mint vádlott, szemérmés asszonyka, mint panaszos; itt hamis tanu, ott sikkasztó, emitt okirathamisító, amott házasságtörő . . .

Az esküdtek tanácskozó terme a legszebb helyisége a Curiának berendezés és egészségügyi tekintetben.

De nem maradt mögötte a tárgyalási terem s az elnök szobája sem.

Mint halljuk, a jövő évre tervbe van véve az egész épület restaurálása . . . . Mi is ohajtjuk, hogy meglegyen!

A Délmagyarországi Tanítóegyesület mint lapunk legutóbbi számában megirtuk az ezidei nagygyűlését meghívás folytán városunkban tartja meg. E derék testület minél impozánsabb leendő fogadtatására a város polgármestere mult hó 31-ére a tanügy iránt érdeklődő polgárságot a városháza nagy termébe értekezletre hivta meg. Az egybegyűltek megválasztották a rendező bizottságot. E bizottság 150 tagból áll *Dr. Bogdán Zsivkó* polgármester mint elnökkel az élén. Jegyzői: *Augusztin Miklos* városi főjegyző és *Hoffman János* községi iskolai igazgató, pénztáros: *Martin János*, ellenőr: *Petrovics Milán*. A nagyrendező bizottság a magakebeléből megválasztotta az egyes albizottságokat. **Fogadóbizottság:** 24 tag, elnöke: *Dr. Bogdán Zsivkó*, polgármester, alelnök: *Augusztin Miklos* főjegyző jegyző: *Kolb Vilmos* — **Levelező bizottság** 10 tag, elnök: *Sziller Károly*, alelnök: *Práger Benő*, jegyzők: *Geleji Frigges*, *Miskovits János*. **Vigalmi bizottság** 24 tag, elnök: *Wachtel Leo*, alelnök: *Dr. Veszélinovits Iván*, jegyző: *Lákovits Sslávkó*. — **Elszállásolási bizottság.** Elnök: *Müller József*, tanácsnok, alelnök: *Bogdán Márkó*, jegyző: *Schmidt István*. — E bizottságok a Délmagyarországi Tanítóegyesület elnökségével folyton érintkezésben lesznek, hogy a július hó 9. 10. és 11-én tartandó nagy- és közgyűlésre egybeseregülő sok száza menő tanítókat és tanügybarátokat minél méltóbb fogadtatásban részesíthesse.

Az ipartestület bálja. Február hó 8-án bált rendez az ipartestület. Ennek sikere érdekében a rendezőbizottság a legszélesebb körű intézkedést tette meg.

Rangkórság. Társadalmunk e rákfenéje, hogy mennyire pusztít a népréteg alsóbb osztályaiban is, élénken illusztrálja a következő eset.

A nemes város polgármesterének és a főkapitánynak szakácsnéi között nagy háborúság ütött vala ki. Hogy egy bódítóan piros nadrágos közhuszár, vagy pedig a helybeli rendőrség egyik déleceg Andrása volt-e a komoly ok, minden utánjárásunkra se lehetett kifürkészünk. Eleg az hozzá, hogy a fent tisztelt két amazon kanapé kérdést csinált a dologból, s a polgármester szakácsnéja, mint „magasabb rangú”, maga elé oitálta a főkapitány gasztronómiai élvezetének kedvelt nagymesterét, s korlátlan birodalmában, a polgármesteri konyhában úgy elagyabugyálta, hogy a rangtisztelet betartására vonatkozó utasításoktól az alantas orra cipőnyira dagadt.

A futólépésben retiráló főkapitányi amazon két marokra kapta arca büszkeségét s rohantában így sohajtott föl, de keservesen:

„Hát ezért szolgálom én a rendőr főkapitányt, hogy így bánjanak velem!”

Az ipartestület választmányi ülését az elmúlt szerdán tartotta meg, melyen a pénztári állapotról tétellett jelentés. 19 tanoncz szabadult fel. Választottak bálbizottságot és jelölőbizottságot Pavliosek József elnök indítványára Hegedűs Sándorné ő exelenciájának az ipar terén, annak érdekében kifejtett ügybuzgalmaért, jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott.

A dalárda Szilveszter estélye. A polgári dalegyesület Szilveszter estélyén tartotta meg a „Nemzeti” szálloda színtermében évi negyedik kötelező estélyét szilveszter estével és tárcmulatsággal egybekötve. A mulatság minden ízében fényesen sikerült. Olyan mulatságos, változatos programot állították össze, ami előre biztosította az est sikerét. A dalárda tapssal fogadott éneke után Berger Mariska k. a. Gyulai Pál „Pókainé” című balladáját szavalta el nagy hatással, drámai erővel. A kisasszonyt szép szavalatáért ismételtlen kitapsolták. Ezután a műsor egyik érdekessége a „magyar szólótánc” következett, melyet Landau L. tanctanító vezetése mellett négy fiatal leányka lejtett annyi bájjal, ügyességgel, hogy szinte bámulatos volt nézni a fiatal leánykák táncát.

Az zugó eljelenés újrázás után Weber Jozsef „Der Seppel in Budapest” humoros monológot adta elő a közönség folytonos kacagása mellett, a melyet jó ízű sváb dialektusával, komikus játékával idézett elő. Szünni nem akaró tapssal jutalmazta a közönség Weber szavallatát. — Most ismét a fiatal leánykák ballet tánczaiban gyönyörködött a közönség, kik fúrge lábaikkal igazán szépen táncolták a spányol tamburettót, a keceses korcsolya táncot. Mesterük Landau tánc tanító büszke lehet kicsiny tanítványaira, kiknek táncuk az est legkedvesebb pontját képezték. A tánc után Box és Cox című egy felvonásos vigjátékot adták elő. Göncy Péter és Klein Gyula, a gazdasszonyt pedig Berger Mariska játszotta. A régi vastag humoru vigjátékon jól mulatott a közönség, különösen Göncy játéka, a ki Cox szerepében mutatott be pompás alakot. Klein a nyomdász

játsozta jól. Berger kisasszony a gazdasszony háladatos szerepében kapott tapsokat. Az estélyt szép élőkép fejezte be mely a század letünését a jövő század hajnalát mutatta szép Apotheozisban görög tűz mellett. A kép hátterét a dalárda és közreműködött leánykák képezték. Az estét reggelig tartó tánc követte.

Ipartestületi közgyűlés lesz február hó 4-én d. u. 2 órakor a városháza nagytermében.

Halpaprikásestély. A helybeli izraelita nőegylet folyó hó 13 án a „Nemzeti szálloda” összes helyiségeiben táncszal egybekötött halpaprikás estélyt rendez. Az izraelita nőegylet mulatságai látogatottságuk és kedélyességükről nevezetesen. Ezen mulatsága is, melyre a meghívók már szétküldettek, a farsangi mulatságok egyik legkiválóbbjának ígérkezik azon érdeklődés folytán, mely a közönség körében e mulatság iránt mutatkozik.

A tűzoltók újévi tisztelgése. Az önk. tornatűzoltó egylet tagja testületileg fejezték ki *Stolz Adolf* fő parancsnoknál az új év alkalmából szerencse kívánataikat. A fő parancsnokot Löw Gyula parancsnok köszöntötte föl. A főparancsnok igen szép beszédben köszöntte meg a tűzoltók figyelmét.

Kutbaesett gyermek. Kisorosz község alatt fekvő Laub-féle tanyán szerdán délután a tanyán 2 éves fia az udvaron levő kutba esett és mire észrevették már megfulladt. A rendőrség az előnyomozást megindította a gondalan szülők ellen.

Miniszteri elismerés. A kultuszminiszter Martin Imre pancsovai felső keresk. isk. igazgatónak, aki 25 évig volt a pancsovai állami elemi iskolák igazgatója, ezen minőségében tanusított odaadó és lelkes működéseért elismerését nyilvánította.

Uj igazgatók. Pancsováról írják: A kultuszminiszter a most államosított elemi iskolához három új igazgatót nevezett ki. A belvárosi elemi fiú- és leányiskola és óvoda igazgatásával, az ezen állásáról leköszönt Martin Imre igazgató helyébe Molnár József állami tanítót bízta meg, az alsóvárosi áll. elemi iskolához Onody Gusztáv áll. tanító, a felsővárosi áll. elemi iskolához Karakasevits Vladimir áll. tanítót nevezte ki igazgatóvá.

Pénzhamisítók. A napokban Faragó István majdáni koresmároshoz beállított két idegen paraszt ember. A koresmában épen ott időzött Igaz József majdáni paraszt gazda is. Igaz csak hamar beszélgetésbe elegyedett a két idegennel. A beszélgetés valószínűleg nem a „quóta” emelés, de alkalmasint a mai rossz világ, a nehéz megélhetés körül foroghatott, mert az egyik idegen azt mondotta Igaznak, hogy ő tud módot mikép a mai világban is gond nélkül meglehessen élni. Azzal a másik szobába félre vonultak, a hol a szür alul egy hamis tíz forintos gyártására szolgáló gépet vett elő. Igaznak aztán azt az ajánlatot tették, hogy ők, a mennyiben a hamis pénzt gyártó masinát meg nem vehetné, készek, minden jó két száz forintért ezer hamis pénzt adni. Igaz hamar elfogadta az ajánlatot. Megbeszéltek aztán, hogy Igazt Temesvározt egy meghatározott napon és helyen várni fogják ahol átadják neki a kívánt hamis pénzt. Igaz a megbeszélte időben pontosan megjelent a helyen. Az egyik parasztnak átadott kétszáz forintot, aki azzal távozott el, hogy a hamis pénzt rögtön hozza. Mikor sokáig nem jött

vissza, a másik paraszt is eltávozott, hogy utánna nézzen hol késik társa. Igaz hamarosan belátta, hogy csalóknak ült fel, akik most őt a faképnél hagyták. A csendőrségnek sikerült a két csalót Rainai József és Grágyin Józsa mokrini egyének személyében kinyomozni, a kik azonban neszit vették a nyomozásnak és megugrottak. Mai kutatás alkalmával a hamis pénzgyártó gépet meg is találták.

Újévi tisztelgések Bocskereken. Az évforduló alkalmából a szokásos újévi tisztelgések a következőképpen mentek végbe az egyes hivatalokban: A vármegyeházán d. e. 10 órakor az előadói személyzet Lauka Gusztáv vezetésével tisztelt Botka Béla főjegyzőnél. A főispánnál az egész megyei tisztikar d. e. fél 11-kor tisztelt Botka Béla főjegyző vezetésével, akinek üdvözlő beszédére a főispán rokonszenvesen válaszolt. Az alispán két nap óta fekvő beteg lévén, nem vezethette a tisztikart. Egymást érték ezután a főispán szobájában az üdvözlő küldöttségek, nevezetesen a cs. kir. hadsereg, honvédség és csendőrség tisztikara, a r. kath. klérus Szabó Ferenc apátplébános vezetésével, az ev. ref. hitközség Szalay József lelkész vezetésével, a városi tisztikar és a képviselőtestület nagy része dr. Grandjean József polgármester vezetésével, a gimnáziumi tanári kar Balácsi József igazgató vezetésével, a vasuti tisztikar Réczei József igazgató vezetésével, az iparosok és kézművesek küldöttsége, a tűzoltók Kühn alparancsnok vezetésével, a veteránok küldöttsége, az államépítészeti hivatal tisztikara Faur Kornél hivatalfőnök vezetésével, a pénzügyigazgatóság főbb tisztviselői Braun Vilmos pénzügyigazgató vezetésével, a törvényszéki bírák Zsiros Lajos törv. elnök vezetésével, a kórházi orvosok kara, ügyvédek. A törvényszéknél a bírói kar és az egész kezelőszemélyzet tisztelt az elnököt, akit dr. Duka László táblai bíró üdvözölt. Szabó Ferenc apátplébánost tisztelőinek egész serége kereste föl, valamennyien boldog új esztendőti kívánva az érdemes egyházi férfiaknak.

A betegápolási pótadó e hó elsőjével lépett életbe. Ezen adó alól még az adómentes új épületek sem vétettek ki.

Uj cselédtörvény. A cselédtörvény reformját — mint értesülünk — a belügyminiszteriumban munkába vették. A cseléd és gazda közötti viszony szabályozásáról; a gazdassági munkásokról napszamosokról szóló 1876. évi XIII. t. cz. rendelkezéseinek egyrészét már módosították az 1898. évi II. t. cz. által. A mostani cselédtörvénynek némely rendelkezései pedig eddig is teljesen czéletlanok bizonyultak. A reform egető szükség lett, mivel ugy a felek, mint a közigazgatás hatóságok hiányosnak találják a törvényt és ezen a bajon mielőbb segíteni óhajtanak, min. nélfogva egy teljesen új cselédtörvényjavaslatot fognak kidolgozni, melyet még a nyári időszak előtt törvényerőre emelnek.

Egészség és szépség többet ér a gazdagságnál, ezen kincs érhető el a Byrolin (Dr. Graf és Társtól) használatával, mert a bőrt tisztítja ruganyossá teszi és az arcot fehéribb, ifjítja. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában. Vezérképviselő Kovács Miksa, Budapest, VII. Nyár utca 18. A Byrolin és az abból készült Byrolin-szappant a leghiresebb orvosok, tanárok ajánlják mint felülmulthatatlan bőrápoló és szépségszert. Prospektust és elismeréseket ingyen és bérmentve.

TÁRCA.

Közigazgatási halál.

(Francziából.)

Rougeot Celestin fakereskedő özvegy volt tiz esztendő óta, mikor feltette magában, hogy újra nősül. Talált egy eszményi teremést, ki hajlandó volt nejevé lenni, elment tehát kis városa polgármesteréhez, hogy házasságát kihirdesse s a szükséges iratokat kiállíttassa.

A titkár talála a hivatalban s elmondotta neki, mi járatban van.

— Neve, keresztnéve, foglalkozása? kérdezte a titkár a tollát kezibe véve.

— Rougeot Nep. János Celestin.

— Ön bizonyosan tréfál.

— Már miért tréfálnék?

— Mert Rougeot Nep. János Celestin meghalt. Meghalt és eltömettetett, mintegy félévvel ezelőtt.

— No ez szép!

— Komolyan mondom; holttestét a csatornában találták, hiteles iratokat letek nála, melyek megállapították személyazonosságát és több szemtanu fel is ismerte. A vízbe ugrott, hogy egy lopásért történt elítélés következményeit elkerülje. Az elhalálozás kellően és törvényesen be van jegyezve.

— De hát én nem vagyok holt ember: mi az ördög és én soha sem voltam elítélve.

— Csalódik, Rougeot Nep. János Celestin meg van halva; a hatóságilag kiállított halotti lajstrom tanuskodik róla és én csakis ezt ismerem.

— És megmutatta az elhaltakról vezetett lajstromot. Rougeot elképedve tapogatta magát: kérdezte magában, valóban meghalt-e anélkül, hogy észrevette volna.

— Titkár ur kérem, mondta a fakereskedő, törölje ki a nevemet a halottak lajstromából s rendben lesz minden.

— Mit gondol, ijedt fel a titkár a hivatalos lajstromból nevet kitörölni, teljes lehetetlen.

— De titkár ur, nagyon jól ismer engemet; több ízben vett tőlem fát, lehetetlen, hogy ne ismerel!

— Valóban ön hasonlít Rougeot Celestinre, de az mit sem változtat a dolgon.

— De utóvégre ismer a titkár ur.

— Mit bizonyít az? Én bennem két személy lakozik; Bandru László és a polgármesteri titkár. Megeshet, hogy én, Bandru, ismerem önt; de a titkár nem ismeri és nem is ismerheti önt. Érti?

— Megvallom, hogy nem igen értem. Ismer-e engemet vagy nem?

— Az én személyem ismeri önt.

— Ugy hát nem vagyok halott?

— A polgármester titkára nem ismeri önt: az egészen más.

A fakereskedő a két kezébe fogta a fejét.

— Istenem, Istenem! mondta, a fejem mereped. Én nősülni akarok!

— Lehetetlen!

— Hogy lehetett kijelenteni, hogy a vízbe fult és én egyek vagyunk?

— A holttesten talált iratok.

— Micsoda iratok?

— Egyebek közt a katonai könyvecske.

— Ah ugy! kialtott fel Rougeot; nyolcz hónappal ezelőtt elvesztettem a katonakönyvem, valaki megtalálta s ebből eredt e tévedés. Nem kell mást tenni, mint kijavítani a kimutatást.

— Az nem megy. Ön törvényesen meg van halva: az illetékes törvényszék ítélete kell hozzá, hogy az ön elhalálozásáról szóló bejegyzést megsemmisítse és egy másik ítélet, mely az ön polgári minőségét visszaadja.

— Mit csináljak?

— Az ön dolga; informáltassa magát.

— Ez mégis sok! Miután meghaltam, hogy van, hogy mégis adót fizetek?

— Ahoz semmi közöm. Töröltesse ki magát az adófizetők közül.

— Hát ha meghaltam, mit szólna hozzá, ha arczul ütném?

— Elfogtnám önt.

— Akkor nem lennék halott.

— Minden vita fölösleges. Adassa vissza jogait valamely ítélet által, akkor majd meglátjuk.

— Mit tegyek? Istenem! Mit tegyek? Ez a dolog meghusítja a házasságomat, már látom. Ismerem a polgármestert, hát ha ahhoz mennék?

— Menjen.

A fakereskedő eltávozott Kétkedni kezdett egész komolyan. Valóban él-e? Nincsen-e tetszhalotti állapotban? Magából kikelve tartott előre, mint valami automata.

Igy ért el a polgármester házához. Csengett. Egy cselédeány beeresztette.

— Beszélni akarok rögtön a polgármesterrel.

— Várjon, az ur el van foglalva, felelte a lány.

— Mondja neki, hogy nagyon sürgős a dolog, hogy nem várhatok.

A lány értesítette a polgármestert, ki elősietett.

— Jó napot polgármester ur, mondta Rougeot,

— Jó napot Rougeot ur.

— Rám ismer? Én valóban Rougeot Celestin vagyok? Nem téved polgármester ur?

— Teringettél! Ön Rougeot fakereskedő.

— Mert hát a polgármester ur titkárja azt állítja, hogy meghaltam. Mit szól ehhez?

— Ah, ahi! milyen hóbortos kérdés!

— Én nem haltam még meg.

— Semmi esetre sem, miután itt van ön. De azt hiszem, nem azért keresett ön fel.

— Nem is másért. A mint tudja én özvegy ember vagyok, nősülni aka-

rok. Elmentem a polgármesteri hivatalba, hogy a kellő okmányokat beszeressem. Az ön titkára aztán értésemre adta, hogy konstataáltak az ön elhalálozásomat nyolcz hónappal ennek előtte s mindezt egy katonakönyv alapján, melyet egy gazember ellopott tőlem.

A polgármester egészen elhidegült,

— Ha az ön halála a hatósági lajstromba be van vezetve, az komoly dolog — mondotta.

— A titkár nem akarja a házassághoz szükséges okmányokat kiállítani. Remélem, hogy ön meghagyja neki.

— Lehetetlen! A titkár helyesen járt el.

— De hát ön maga mondotta, hogy én nem haltam meg.

— Akkor még nem tudtam a dolog állását. Holt ember nem nősülhet meg,

— De teringettél, én nem vagyok halott,

— Ön nem halott, ha ugy vesszük, de halott törvényesen s ez az igazi halál. Valóban most jut eszembe, hogy aláírtam az ön haláláról szóló bizonylatot.

— Mit tegyek hát?

— Azt nem tudom. Ítélet kell hozzá, hogy visszaadja önt a polgári életnek, Kérjen ügyvédtől tanácsot. Éz azonban sokba fog kerülni és sokáig fog tartani.

— Hogyan? A hatóság tévedett és én igazítsam ki a hibát a magam költségén?

— Más megoldás nincs.

— Az ön tanuságtétele elég lenne.

— Az nem elég. Én ismerem önt, de a polgármester nem ismeri többé.

— És szeliden kezdte kiteszkolni a fakereskedőt, aki tántorgott, mintha részeg lenne.

— Helt ember vagyok, mondta magában. És különös: én azt hittem, hogy a halál után nem szenvedünk többé.

Egy rikkanecs haladt el mellette; ujságot vett tőle.

— Öt czentime, mondja a rikkanecs.

— Öt czentime! Én meg vagyok halva nem fizetek.

A rikkanecs rendőrt hívott elő.

A fakereskedő megragadta a rendőr karját s az útca közepére dobta őt.

Hangosan nevetett. Letartóztatták.

— Örült volt.

IRODALOM. SAJTÓ. MŰVÉSZET.

A Nagy Magyar Világtörténet. A nagy képes világtörténet harmadik kötete megjelent.

Az utolsó időben a történettudomány nagy átalakuláson ment át. Az adat nem oly föltétlen uralkodó többé, mint hajdan. Tekintetünk mélyebbre vágyik hatni. Időnk kevesebb, mint a régieké. Bizonyos comprimált tudományt kívánunk, mely kevés idő alatt egész igazságokat

adjon a töredékos adatok hosszadalmas halmaza helyett. Ma a népek történetének egymásután való elmondását nem tekintjük többé világtörténetnek. Bonnünket az a kapcsolat érdekli legfőképpen, mely őket összefűzi; mint Ranke írta, az „hogyan hatnak egymásra, hogy tűnnek fel egymásután és hogyan alkotnak egy eleven, összetartozó közösséget.”

E magasztos czélt tüzték magok elé a Nagy Képes Világtörténet írói. Feltűntetni a világ összhangzó életét és az összhangba egyuttal belevonni a magyar nemzetet is.

Nagy és nemes czél. S most munkájok első részének, első negyedének befejezésénél úgy látszik, sikerrel fogják megoldani, mert sikerrel oldták meg eddig.

Három kötet jelent meg eddig: a keleti népek, a görögök s most a rómaiak története. Ezt dr. Geréb József írta. 43 ivre terjed a komoly, pontos tanulmányokon alapuló, vonzón elbámult szöveg, mely nagy gonddal rajzolja a római állam kialakulását és világhatalomra terjeszkedését. De a politikai történet mellett nem feledkeznek meg az irodalom és a művészetek rajzolásáról sem. Tartalmasan ír rólok. S a mi főelbámulta a legszebb képek kísérik, melyek a műemlékeket szobrokat, festményeket, épületeket, pontos és szép kivitelű reproductiókban mutatják ke. Egyetlen fontosabb műalkotás sem maradt ki a kötetből, mellyel a római archeologia díszíthetik. Különös gondot fordít szerző a magyar vonatkozásokra, képből és írásban egyaránt. Nagy dícséretet érdemel a osaszárak rövid és biztos jellemzéseiről is. A képek közül kiválnak a színes mellékletek, melyek szinharmoniajuk révén a történeti érdek mellett művészi élvezettel is gyönyörködtetnek. A pompeji-i falfestmények gazdag tagolása, színpompája, lebegő alakjainak kecske két szép színes reproductióba van szerencsésen bemutatva. A térképek is nagyon sikerültek. Igen szerencsés gondolat volt bevenni a régi és mai Róma összehasonlító térképét, nem kevésbbé hasznos és jó Italia világos, áttekinthető térképe.

A kötet gazdag tartalmáért és dús illusztrációinak kiválóatásáért Marczali Henrik szerkesztőt és a szerzőt illeti a dícséret; fényes kiállítás, az áldozatkészség, mellyel az írók törekvésüket megvalósították, a könyv kiadására egyesült két nagy irodalmi társaságnak, a Franklin-Társulatnak és a Révai Testvérek Irodalmi Részvénytársaságának az érdeme.

A kiállításban e kötet ép úgy méltó eddig megjelent testvéreihez, mint tartalomában és pontosságban a szellemi rész. Nagy és magas feladatot tűzött dr. Geréb József elé a szerkesztőség, de ő ezt a feladatot a teljes sikerrel o'dotta meg. Csak azt kívánhatjuk, hogy a nagy vállalat további kötetei is az eddigiekhez méltók legyenek.

Egy kötet ára diszkótésben 8 frt. Kapható minden hazai könyvkereskedésben a mellett füzetekben, sőt részletfizetésre is a kiadóknál. (Révai Testvérek Irod. Int. R. T. Budapest, VIII., Üllő-út 18.)

Közgazdaság.

Szövetkezeti propaganda. Azon siker, melyet *Meskó Pál* úr az *Országos Hitel-szövetkezet* nyitrai képviselőségének igazgatója s a Nyitrai Gazdasági Egyesület titkára a szövetkezetek szervezése körül Nyitrai megyében elért, arra indította a Magyar Gazdaszövetséget, hogy ezt a nagybecsű szervező

tehetséget hazafias czéljai megvalósításához megnyerje. Felkérte és megbizta őt tehát, hogy az ország más vidékén is, ahol arra kedvező talaj kínálkozik, a *fogyasztási és gabonaértékesítő szövetkezetek* érdekében mozgalmat indítson s azokat a „*Hangya*” kötelékében megalapítsa. Öszinte szerencsét kívánunk a szövetkezeti ügy ezen régi kipróbált bajnokának új missziójához s felkérjük mindazokat, kik a nép ügyét szívükön viselik, hogy őt hazafias törekvéseiben hathatósan támogatni sziveskedjenek. A kik tehát közsegeikben fogyasztási, valamint gabonaértékesítő szövetkezeteket akarnak létesíteni, forduljanak mielőbb a Magyar Gazdaszövetség nevezett megbízottjához *Nyitra*ra, ki a helyszínére is mindenkor készséggel kiszáll. A kiszállások költségei a meghívókat nem terhelik. (A Szövetkezés című lapból.)

Vasuti közlekedés.

Érvényes 1999. október hó 1-től.

A vonat érkezik Nagy-Kikindára:

Budapest felől:	gy. v. d. u. .	12.42
	sz. v. d. u. .	3.37
	gy. v. este .	6.27
	sz. v. éjjel .	3.23
	sz. v. reggel .	6.27
Temesvár felől:	sz. v. este .	10.57
	sz. v. reggel .	7.27
	gy. v. reggel .	8.51
	sz. v. d. e .	10.53
	gy. v. d. u. .	2.57
	v. v. este . .	5.56

A vonat indul Nagy-Kikindáról:

Budapest fele:	sz. v. éjjel .	11.15
	sz. v. reggel .	7.30
	gy. v. reggel .	8.54
	sz. v. d. e .	11.80
	gy. v. d. u. .	8.03
	v. v. este . .	5.59
Temesvár felől:	gy. v. d. u. .	12.48
	sz. v. d. u. .	3.57
	gy. v. este .	6.59
	sz. v. éjjel .	3.52
	sz. v. reggel .	6.32

Kiadói - Nyomdában (Jung-féle házban) két tanonc mindjárt helyet kaphat.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató:
Dr. KISS KÁROLY.

Kiadói-Nyomda, Szeged, Nagy-Kikindán.

Hirdetések.

Bélyegdíj minden iktatásnál 30 kr. Nyilvtári költségek minden sora 30 kr.
Hirdetési díjak: Egész oldal 80 frt. Kisebb hirdetések ezen arányban számítottak.
Hirdetések főtárgyúak: a fővárosi és külföldi nagyobb hirdetési irodákban, Nagy-Kikindán a kiadóhivatalban.

Nélkülözhetetlen házi gyógyszer minden családnál!

Pserhofer J.

VÉRZISZTÍTÓ LABDACSAI

Évtizedek óta el vannak terjedve az egész világon s kevés azon család, a hol ez a páratlan házi gyógyszer hiányzik.

E labdacsokat az orvosok különösen az oly bajoknál ajánlják, amelyek nehéz emésztésnek s dugulásnak következményei, mint pl. zavar az epokeringásban, májfájdalmak, széképtalanság, köhögés, aranyér stb.

Vértisztító hatásuknál fogva kiválóan jó hatást gyakorolnak vérszegénység eseteiben s az ebből származó bajoknál, mint ideges fejfájás, székör stb. E vértisztító labdacsok nagy előnye, hogy szelíden hatnak, fájdalmat nem okoznak s így a leggyöngébb szervezetekkel bíró egyének, sőt gyermekek is bátran használhatják.

Használati utasítás mellékelve.

1 doboz, mely 15 labdacsoból áll 21 kr.
1 tekerés, mely 6 doboz 1 frt 06 kr.

A pénz előzetes beküldése után bérmentve:

1 tekerés	1 frt 25 kr.
2 tekerés	2 frt 30 kr.
3 tekerés	3 frt 35 kr.
10 tekerés	9 frt 20 kr.

Egyedül készítő és szétküldőel főraktár:

Pserhofer J. gyógyszerész

Bécs, I. Singerstrasse 16.

Elterjedtségükéül fogva a labdacsokat a legkülönbözőbb alakokban és nevek alatt utánozták, tehát mindenki csak Pserhofer-féle vértisztító labdacsokat kérjen, s csak azok valódiak, amelyek dobozában fedetlen piros színen „Pserhofer” kézírása látható.

Nélkülözhetetlen házi gyógyszer minden családnál!

Samantalan hála- és elismerő-nyilatkozat!

A legelkelőbb orvosok által ajánlva!

Kikindáról:

Kéjjel . . . 11.15
 Kéjjel . . . 7.30
 Kéjjel . . . 8.54
 d. e. . . . 11.80
 d. u. . . . 8.03
 ste 5.59
 d. u. . . . 12.48
 d. u. . . . 3.57
 este 6.59
 kéjjel . . . 8.52
 kéjjel . . . 6.32

mdában
 an) két
 t helyet

tulajdonos:
 K.Y.

Nagy-Kikindán.

ek.

30 kr. Nyitlári köz-

al 80 frt. Kisebb
 ban számítottak.
 városi és külföldi
 y-Kikindán a kiadó-

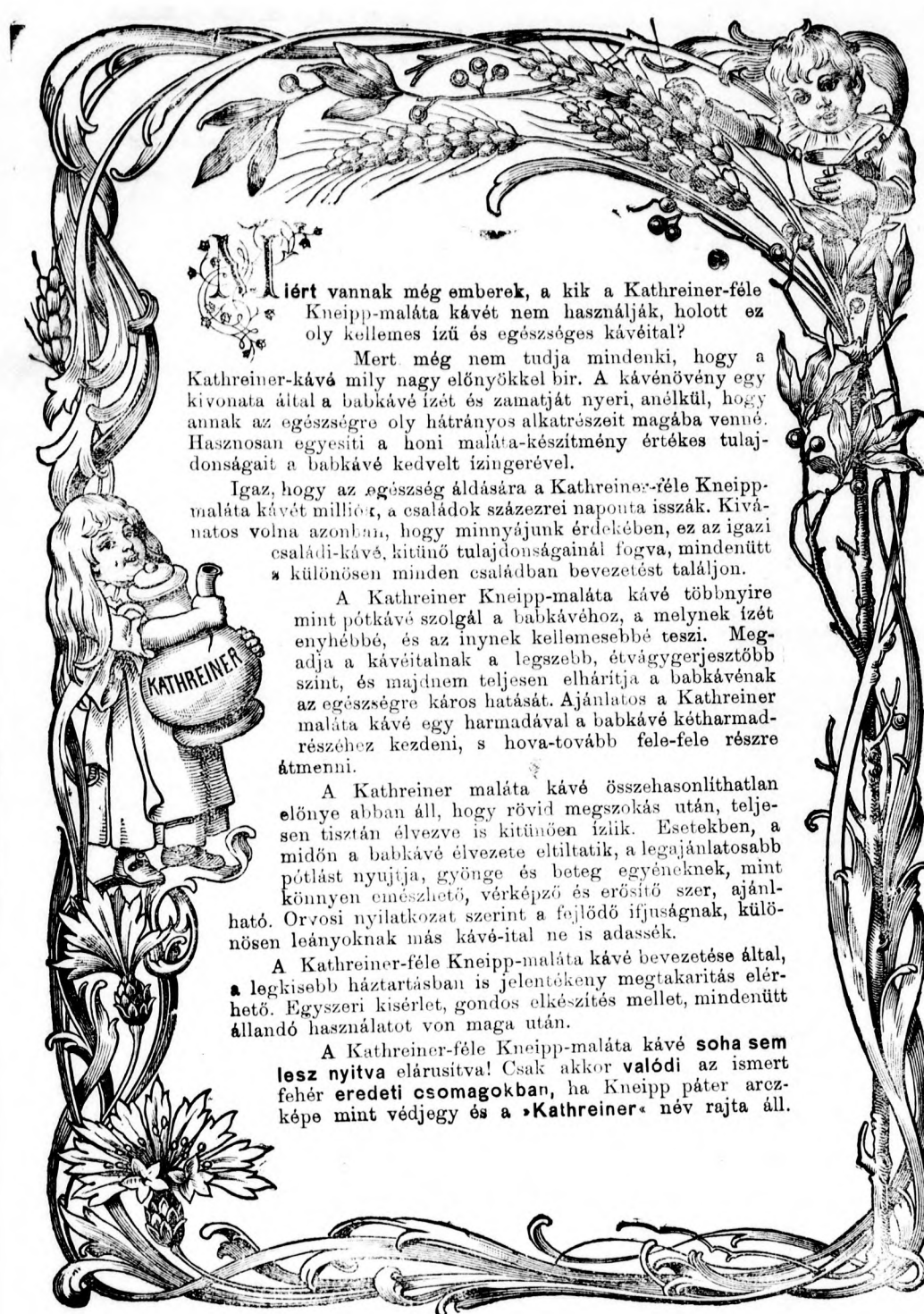
Számtalan hála-
 és

A legelképezőbb orvosok

Számtalan hála-
 és

A legelképezőbb orvosok

Számtalan hála-
 és

Névert vannak még emberek, a kik a Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávéét nem használják, holott ez oly kellemes ízű és egészséges kávéital?

Mert még nem tudja mindenki, hogy a Kathreiner-kávé mily nagy előnnyel bír. A kávéövény egy kivonata által a babkávét ízét és zamatját nyeri, anélkül, hogy annak az egészségre oly hátrányos alkotórészeit magába venné. Hasznosan egyesíti a honi maláta-készítmény értékes tulajdonságait a babkávét kedvelt izingerével.

Igaz, hogy az egészség áldására a Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávéét milliók, a családok százezrei naponta isszák. Kíváncsi volna azonban, hogy minnyájunk érdekében, ez az igazi családi-kávé, kitűnő tulajdonságainál fogva, mindenütt különösen minden családban bevezetést találjon.

A Kathreiner Kneipp-maláta kávé többnyire mint pótkávé szolgál a babkávéhoz, a melynek ízét enyhébbé, és az inyék kellemesebbé teszi. Megadja a kávéitalnak a legszebb, étvágygerjesztőbb színt, és majdnem teljesen elhárítja a babkávénak az egészségre káros hatását. Ajánlatos a Kathreiner maláta kávé egy harmadával a babkávét kétharmadrészehez kezdeni, s hova-tovább fele-fele részre átmenni.

A Kathreiner maláta kávé összehasonlíthatlan előnye abban áll, hogy rövid megszokás után, teljesen tisztán élvezve is kitűnően ízlik. Esetekben, a midőn a babkávét élvezete eltiltatik, a legajánlatosabb pótlást nyújtja, gyöngye és beteg egyéneknek, mint könnyen emészthető, vértképző és erősítő szer, ajánlatos. Orvosi nyilatkozat szerint a fejlődő ifjuságnak, különösen leányoknak más kávé-ital ne is adassék.

A Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé bevezetése által, a legkisebb háztartásban is jelentékeny megtakarítás elérhető. Egyszeri kísérlet, gondos elkészítés mellett, mindenütt állandó használatot von maga után.

A Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé **soha sem lesz nyitva** elárúsítva! Csak akkor valódi az ismert fehér eredeti csomagokban, ha Kneipp páter arczképe mint védjegy és a »Kathreiner« név rajta áll.

NEURODAMINA.

(ideggyógyyszer.)

Dr. Chiregouak az ideggyógyászat kiváló specialistájának közreműködésével, hosszabb kísérletezés után sikerült az idegbántalmak legkülönbözőbb esetei ellen egy biztos gyógyszerfeltalálni. A „Neurodamina“ mindenféle therapeutikus kívánalmaknak megfelel semmiféle keletlen mellékhatással, sem pedig rossz következményekkel nem jár.

Számtalan elismerő és hála nyilatkozat.

Ezen gyógyszer évekig is eltartható.

Egy üveg ára használati utasítással 2 frt.

Kapható minden gyógyszerárban.

434, 2—10

A „Neurodamina“ fényes és biztos eredményekkel használható ideggyógyoszer, méhkor, lépkor a szív idegbántalmak, idegrángatózás, álmatlanság, idegrohamok, vértudulás a fejben, az emlékezet gyöngülése, szédülés, nyakszirtgörcs, fuldugás stb. ellen.

Póstaí utánvétellel vagy 2 frt 20 kr. előleges beküldése után azonnal küldi

PRODAM FERENCZ

„Vöröskereszt“ gyógyszerárta, FIUME.

Üzlet átvétel.

MIHAJLICSIN MILETA

átvette

Buchmann József fűszer üzletét
 a Krausz-féle házban Nagy-Kikindán, a főtéren,

ajánlja fűszer-, gyarmatáru-, cognac-, thea-, rum-, rizs- és egyéb fűszereit a nagyérd. közönség figyelmébe.

Tisztelettel
Mihajlicsin Mileta.

Felette praktikus útra. — Rövid használat után nélkülözhetetlen.
 Egészségügyi hatóságok által megvizsgálva.
 (Hiv. bizonyl. Bécs jul. 3. 1887.)

Sarg's Kalodont

elismert legjobb

FOGTISZTÍTÓSZER

A szájnak fog- vagy szájvizzel való öblítése magába véve nem elég a fogak teljes tisztán és jókarba tartására. Erre a célra okvetlenül szükség van egy állandóan üdítő olyan fogoróme használatára, mint a Sarg-féle Kalodont, mely csövekben való praktikus csomagozása miatt ezen követelményeknek teljesen megfelel.

Mokrin község előjáróitól.

8 szám 1900.

Haszonbéri Szerződés!

Mokrin község tulajdonát képező nagy vendéglő f. évi február hó 1-én d. e. 9 órakor megtartandó nyilvános árverésen fog haszonbérbe adni 3 egymásután következő évre.

Kikiáltási ár 800 frt. Feltételek az előjáróságnál megtudhatók.

Mokrin 1900. évi január hó 1.

Az előjáróság.

20% engedményt kap mindenki.

GUMMI

és **HOLMÓLYAG**, az egyedüli legbiztosabb, legmegbízhatóbb és teljesen ártalmatlan, gyorsan és könnyen alkalmazható **ÓVSZER** férfiak és nők részére. Ára tuczonként eredeti párisi minőségben frt 1.—, 2.—, 3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 7.— és frt 8.—. **Bouts americ.** tuczatja frt 3.—, 4.— és frt 5.—.

NŐI ÓVSZEREK: **Hasse** tanár-féle frt 2.—, **Meessinga** tanár-féle frt 2.50, **dr. Earlet**-féle frt 3.— darabonként. Ezen női óvszázszor is használhatók.

HÖLGY SZIVACSKOK, valódi párisi, tuczonként frt 2.—, 3.—, 4.—, 5.— és frt 6.—.

DIANA ÓV havi kötő nőknek, legjobb a világon, drbjá frt 2.50.

Kimerítő árjegyzék zárt borítékban ingyen és bérmentve.

Megrendeléseket pontosan és diszkrétan eszköz utánvét mellett vagy a pénz előleges bektüdése után

J. REIF,
Bécs, Brandstätte 3.
1881-ben alapított hírneves hígenial specialista cég.

ki e hirdetésre hivatkozik!

**Elsőrendű
bazi gyártmány.**

Mégis csak leg-
jobb a mindenütt
kapható

Fiumei

433, 1—40

Csokoládé

és

Cacaó.

**Esemény
a magyar
irodalomban!**

NAGY KÉPES VILÁGTÖRTÉNET

AZ EGYETEMES TÖRTÉNELM KLASZIKUS KÖNYVE. A LEGGAZDAGABB TÖRTÉNELMI KÉPTÁR

Tizenkét kötetben

Eddigélé három kötet jelent meg. — **Négy havonként jön egy-egy kötet**

Bővebbet a prospektus, melyet mindenki ingyen kap.

A teljes mű ára 192 korona.

Szerkeszti a legkiválóbb magyar írók közreműködésével:

Marczali Henrik

Megrendelhető **3 korona** csekély helyi részletfizetésre e rendelőlapon segítségével, mely kivágandó és levelezőlapra ragasztva, hozzánk beküldendő.

Révai Testvérek irodalmi intézet Részvény társaság
BUDAPEST, VIII., Üllői-ut 18

A nagy képes világtörténet azért eseménye a magyar irodalomnak, mert az első teljes, tökéletes, minden igényeknek megfelelő világtörténelem.

A nagy képes világtörténet megjelenésével minden más világtörténeti mű elavult értéktelenné vált.

A nagy képes világtörténet az élet bibliája és nélkülözhetetlen mindenkinek, a ki művelt ember akar lenni.

A nagy képes világtörténet az a mű, melyből az egyén, a család, a társadalom hazaszeretetet és összetartást tanul.

A nagy képes világtörténet fejleszti a műizlést, táplálja a tudást, nemesíti a lelket.

A nagy képes világtörténet brilláns stílusával és pompás illusztrációival nemesak tanít, hanem oktató gyönyörködtet is és a legnagyobb szellemi élvezetet nyújtja.

Ezennel megrendelem a Révai Irodalmi Intézet Részvény-társaságtól Budapesten a

Nagy Képes Világtörténet

című művet 12 kötetben 192 koronáért, tudomásul vevén, hogy eddigélé három kötet jelen meg s a további kötetek 4 havonként jelennek meg. Kötelezem magam a társaság pénztárába Budapesten a szállítástól kezdve 3 koronát havonként mindaddig befizetni, míg a mű teljes vételára törlesztve nincs. Az esetleg elmaradó részesletek költségemre postai megbízás útján szedhetők be és ennek be nem váltása esetén a mű teljes hátralékos vételára esedékessé válik. A mű további kötetei a megjelenéshez képest és fizetési arányában szállítandók.

Név: .....

Kelt: .....

Állás: .....